

Nordjyllands
Kystmuseum
Bangsbo

Midt i Botanisk Have finder man Bangsbo Hovedgård. De velbevarede bygninger huser i dag et stort museum med mange spændende udstillinger.

Frederikshavns historie

I hovedbygningen, der er omgivet af middelalderlige voldgrave, finder man en permanent udstilling om Frederikshavn bys historie. I Riddersalen og i de gamle stuer er der året igennem særudstillinger og arrangementer.

Besættelsestiden

Bangsbo Museum er også specialmuseum for besættelsestiden i Nordjylland.

I avlsbygningerne kan man vandre fra marine- og søfartshistorie til en stor udstilling om de dramatiske begivenheder, der prægede landsdelen i perioden 1940-1945.

Vognsamlingen

Er man interesseret i kareter og andre hestetrukne transportmidler, bør man aflægge et besøg i den stråtækte lade fra 1590'erne.

Søfartsudstillingen

I de gamle avlsbygninger er der udstillinger om søfart og marinearkæologi. Her finder man en større søfartsudstilling med forskellige skibsmodeller og gallionsfigurer.

Perlen i udstillingen er Ellingåskibet, der er et velbevaret middelalderskib fra 1163.

Skibet blev opdaget i 1922 under opførelsen af en jernbanebro over Elling Å, men blev først bjærget i 1968. Ellingåskibet, som er et 10 meter langt klinkbygget skib, er en enestående del af vores danske kulturarv og kysthistorie, og derfor har Nordjyllands Kystmuseum indstillet Ellingåskibet til at blive optaget på UNESCO verdensarvsliste.

I senmiddelalderen var Bangsbo en del af Børglum Klosters gods. Omkring 1900 var herregården et tilholdssted for mange danske kunstnere. Hovedbygningen ligger på det gamle voldsted og er endnu omgivet af voldgrave. Christen Skeel opførte i 1662 et firefløjet anlæg i to stokværk.

Ejerhistorie

På lige fod med alt andet klostergoods overgik Bangsbo til kronen ved gennemførelsen af Reformationen i 1536.

Man kender ikke Bangsbos historie i tiden lige efter Reformationen, men i 1573 overtog Otte Banner gården. Da Otte Banner ikke havde nogen børn, arvede Otte Skeel, der var lensmand på Aalborghus, Bangsbo i 1604.

Otte Skeels søn, Christen Skeel, arvede gården ved morens død i 1648, men han døde i 1670 uden at efterlade sig børn. Bangsbo blev derfor opdelt på flere arvelodder, inden Henrik Bille - en grandnevø til Otte Skeels hustru - samlede gården igen omkring år 1700.

I 1704 solgte Henrik Bille Bangsbo til Otte Arenfeldt. Arenfeldts søn, Lage Beck Arenfeldt, arvede i 1720 gården, men enken solgte Bangsbo til gårdens forpagter, Jens Nielsen Møller, i 1744.

Bangsbo forblev i Jens Nielsen Møllers familie i tre generationer indtil år 1810. I denne periode blev Bangsbos fæstegods solgt fra, sådan som det også var tilfældet på mange andre danske herregårde i denne periode.

I 1891 købte Johan Knudsen Bangsbo. Johan Knudsen havde en stor vennekreds blandt digtere og kunstnere, og i hans tid blev gården et kulturelt og litterært mødested. Forfattere og billedkunstnere som Herman Bang, Carl Ewald og Gustav Wied, L.A. Ring, Th. Bindesbøll og Anne Marie Carl Nielsen var blandt de kunstnere, der opholdt sig på gården. Herman Bang har bl.a. skildret den restaurering, som stuehuset gennemgik, mens Knudsen ejede gården.

Efter at Knudsen i 1909 solgte gården, blev den yderligere udstykket, og da Bangsbo efter næsten 40 år med skiftende ejere, i 1945 blev overtaget af Frederikshavn kommune, var den reduceret til 84 tdr. jord og 72 tdr. skov.

Siden 1948 har hovedbygningen været indrettet som museum og rummer Bangsbo Museum og Arkiv med bl.a. en stor samling vogne og galionsfigurer, søfarts- og marinarkæologiske samlinger (fx Ellingåskibet fra 1100-t.) og samlinger, der belyser besættelsestiden 1940-45.

Bangsbo

Hovedbygning

Skeels hovedbygning var opført i bindingsværk. Dette anlæg blev i 1700-tallet erstattet af en ny bygning. Denne nye hovedbygning, der endnu er bevaret, blev opført af Bangsbos tidligere forpagter, Jens Nielsen Møller, der købte gården i 1744.

Den trelængede hovedbygning er, ligesom Skeels anlæg, opført i bindingsværk. Hovedfløjen blev i midten af 1800-tallet opført i grundmur, mens sidefløjene endnu står i bindingsværk. Hovedbygningen er blevet restaureret flere gange i løbet af det 20. århundrede.

Ved den seneste renovering omkring årtusindskiftet blev anlæggets barokke karakter reetableret.

Fredningsstatus 2013: Hovedbygningen er fredet.

Andre bygninger

I 1662 lod Christen Skeel, samtidig med han opførte en ny hovedbygning, anlægge en avlsgård. Skeels avlsgård var et trelænget anlæg, der lå modsat hovedbygningen på den anden side af voldgravene.

En endnu bevaret agerumslade stammer muligvis fra Skeels avlsanlæg, eller den stammer fra et tidligere anlæg opført i 1583. Denne lade styrtede sammen under en storm i august 1942, men blev genrejst med bistand fra Nationalmuseet.

Agerumsladen indgik i 2011 i et firefløjet avlsanlæg, hvis øvrige tre fløje er opført mellem 1874 og 84 i kampesten.

Fredningsstatus 2013: Agerumsladen er fredet.

Kulturmiljø

Der er vandgrave på alle fire sider af Bangsbo.

Fredningsstatus 2013: Voldgravene er fredede.

Bangsbo

Ejerrække:

(1364) Jens Nielsen Værkmester
(1405-1536) Børglum Kloster
(1536-1573) Kronen
(1573-1585) Otte Banner til Åsdal
(1585-1604) Ingeborg Skeel til Voergaard
(1604-1634) Otte Skeel
(1634-1648) Birgitte Lindenov, gift Skeel
(1648-1670) Christen Ottesen Skeel til Hammellose
(1670-1671) Holger Bille, Albert Bille og Otte Bille
(1671-1674) Otte Bille
(1674-1692) Henrik Bille, Steen Bille, Chr. Frederike Bille og Otte Bille
(1692-1700) Henrik Bille og Otte Bille
(1700-1704) Henrik Bille
(1704-1720) Otte Arenfeldt til Knivholt
(1720-1736) Lage Beck Arenfeldt
(1736-1744) Anne Sophie Pax, gift Arenfeldt
(1744-) Jens Nielsen Møller
(-1788) Lorents Simonsen Klitgaard
(1788-1810) Jens Klitgaard
(1810-1812) Marie Elisabeth v. Angersbach
(1812-1834) Johs. Møller
(1834-1849) Hans August Bie
(1849-1852) Caroline Bie, Laurine Bie og Adolphine Bie
(1852-1854) Engelbrecht Ferdinand Michaelsen
(1854-1874) Dietrich Gørtz
(1874-1884) Lauritz Chr. Nyholm og Maren Nyholm
(1884-1891) Carl Vilhelm Theodor Heiberg
(1891-1909) Johan Knudsen
(1909-1910) Konsortium i Frederikshavn
(1910-1912) P. Jensen
(1912-1917) W. Jørgensen
(1917) E. M. Pay
(1917) O. Bigler
(1917-1919) E. M. Pay
(1919-1923) Chr. Nielsen
(1923-1925) Holger Nathanael Smidt
(1925-) A. Sørensen
(-) Jydsk Land-Hypotekforening
(-) Heinrich Kauffmann baron Haxthausen
(1939-1941) Gunnar Eigil Christensen
(1941-1945) Knud Normann Petersen
(1945-) Frederikshavns Kommune

